

ЗАМІНА КОМПОНЕНТІВ У ТЕКСТОВИХ РЕМІНІСЦЕНЦІЯХ МАТЕРІАЛІВ ПРЕСИ

Фесенко А.П., *студент*
Конотопський інститут СумДУ

Звернення до інтертекстуальних зв'язків у ЗМІ України зумовлене ступенем прецедентності текстів для певного співтовариства. Аналіз способів трансформацій прецедентних феноменів, цілей уведення їх у тексти преси дозволить виявити основні аспекти прецедентності ремінісценцій як складової лінгвокультурної компетентності мовців, що й обумовлює актуальність та визначає мету даного дослідження.

Матеріалом для теоретичних узагальнень обрано тексти популярних регіональних періодичних видань «День», «Львівська газета», «Хрещатик», «Київський телеграф», «Данкор», «Високий замок». Об'єктом нашого дослідження є прецедентні тексти, використані в матеріалах преси, відібрані методом довільної вибірки.

У розумінні аналізованого феномена схиляємось до точки зору Г. Г. Слишкіна, який тлумачить прецедентний текст як одиницю, що має статус тексту, виступає лінгвокультурним феноменом, який формується під час включення інформації про текст у цілісну картину світу окремого лінгвокультурного співтовариства [2, с. 5, 6].

У текстах регіональної преси для представлення реалій сучасного життя в Україні прецедентні тексти використовуються і без змін, і актуалізовані відповідно до вимог контексту: «Комплекс Наполеона» (Високий замок 01.02.12) (психологічний термін – заголовок статті про психо-емоційні особливості низькорослих чоловіків). Популярним прийомом у російськомовних регіональних виданнях є введення в текст ремінісценцій без змін зі збереженням вимови оригіналу, але за допомогою російської графіки: «Особенно... опасны в этом плане обещания что-то выполнить. Например, «покраштыты жыття вже сьогодні»» (Київський телеграф 10.02.12) (пор.: «Покрашити життя вже сьогодні» – одне з передвиборчих гасел Партії регіонів).

СЕКЦІЯ: Сучасні аспекти теорії та практики менеджменту

Серед поширених способів трансформації – заміна компонента, додавання нового елементу, одночасна заміна й додавання нового компонента. Найбільш часто використовуваним способом трансформації прецедентних текстів у пресі (63% прикладів із нашої картотеки) є заміна компоненту / компонентів: «Ющенко на «мажоритарку» не піде, Ющенко «мажоритарку» обійде» (Високий замок 16.02.12) (пор.: «Умный в гору не пойдет, / Умный гору обойдет» – із поезії «Происшествие в горах» (1938 р.) С. Михалкова. Вислів уживається в значенні «не варто йти напролом, краще пошукати обхідні, більш доступні шляхи»); «Їхали, їхали – і... не доїхали» (заголовок) (Високий замок 01.02.12) (пор.: «Ми їхали, їхали – і нарешті приїхали» – рядок із дитячої пісні) – заголовок матеріалу про негараздо з транспортом; «Щедрий вечір з добрим джазом» (Львівська газета 12.01.12) – назва замітки про музичний проект «Музика Різдва» (пор.: «Щедрий вечір, добрий вечір» – рядок із стародавньої колядки).

Додавання нового елемента дозволяє актуалізувати прецедентний текст відповідно до вимог контексту [1, с. 51–55], чіткіше представити основну думку матеріалу: «Переяславська рада: трагедія і... фарс» (Львівська газета 20.01.12). Одночасна заміна й додавання нового компонента розрахована на підготовленого читача, оскільки вимагає лінгвокультурної компетентності для повноцінної реалізації в процесі комунікації: «Ты спас хоть одну жизнь?» (XXI век 07.01.12) – лід статті про важливість донорської здачі крові (запитання розміщено на фоні радянського плакату Д. Моора з червоноармійцем, на якому напис «Ты записался добровольцем?») (1920 р.). Прийом паралельного використання прецедентних текстів мовою оригіналу статті та їх відповідників українською (або російською) має місце в газетних матеріалах, які несуть яскраве ідеологічне навантаження: «А каков поп – таков и приход или, если по-«автэнтэчному», то «якэ йшло, таке й здыбалю» (Киевский телеграфъ 07.02.12).

Широкі асоціативні зв'язки прецедентних текстів і багатоплановість семантики, що актуалізуються в процесі сприйняття, дозволяють ремінісценціям виступати ефективним і

СЕКЦІЯ: Сучасні аспекти теорії та практики менеджменту

економним засобом вираження авторського задуму, основної думки матеріалу [3, с. 17–20], викликають насолоду читачів від розуміння натяків, гри слів при трансформації феноменів. Перспективним напрямом подальших досліджень вважаємо вивчення корпусу джерел прецедентних текстів періодичних видань.

Керівник: Барбара Н. В., *канд. філол. наук*

1. Селіванова О. О. Прецедентні феномени у процесах номінації// Актуальні проблеми менталінгвістики: Зб. наук. статей за матер. VI Міжнар. наукової конференції. – Черкаси: Ант, 2009. – С. 51–55.
2. Слышкин Г. Г. Лингвокультурные концепты и метаконцепты: [монография] – Волгоград : Перемена, 2004. – 340 с.
3. Супрун А. Е. Текстовые реминисценции как языковое явление // Вопросы языкознания. – 1995. – № 6. – С.17–29.